

Nguni-koei bied 'n puik moederlyn

Sedert kommersiële beesboere die waarde van die inheemse Nguni-beesras begin besef het, het die fokus verskuif na die waarde van kruisteling en die Nguni-koei as moederlyn.

Navorsing en prestasietoetsing het vroeg reeds die Nguni bewys as 'n geharde beesras, uiters weerstandig teen bosluise.

Die koeie is hoogs vrugbaar, met 'n lang produktiewe lewe. Hulle het die vermoë om die geboortegewig van kalwers te beperk al word hulle met grootraam-rasse gekruis. Hulle maak die kruiskalf goed groot tot spenoederdom. Dus, die ideale moederlyn.

GEHARD EN AANPASBAAR

Vanweë die Nguni se gehardheid kom die ras in byna alle uithoeke van Suider-Afrika voor – selfs in die Karoo waar aanvanklik net met skaap- en bokrasse geboer is.

Die vereiste vir aanpasbaarheid is dat die dier moet oorleef, kan reproduseer en produktief kan wees. Van die oorspronklike Nguni-telers het bloot 'n Nguni-kudde op hulle wildsplase afgelaai en die diere uitgelos. Ná 'n jaar is gevind dat byna elke koei in daardie tydperk 'n kalf in die lewe gebring

en grootgemaak het, sonder enige byvoeding en met minimale entstowwe.

EKONOMIE VAN KLEINER KOEIE

Die Nguni-koei is aansienlik ligter (gemiddeld 367 kg) as die meeste ander rasse (gemiddeld 505 kg). Gevolglik is haar onderhoudsbehoefes aansienlik laer.

Dit bring mee dat meer Nguni-koeie aangehou kan word per gegewe oppervlakte as koeie van ander rasse. Dus, ten spyte van die swaarder speenkalwers van ander rasse lewer Nguni-kruiskalwers meer speengewig per 100 kg koeigewig. Dit beteken dat die koeidoeltreffendheid uitstekend is.

KALFGROOTMAAK

Vanweë die bouvorm van die Nguni-koei (en veral die hangkruis) het sy die vermoë om maklik te kalf, selfs wanneer sy met 'n bul van grootraam-ras gepaar word.

Omdat sy die vermoë het om die kruisras-fetus se gewig voor geboorte te beperk, is groot kalwers by geboorte nie 'n probleem is nie.

Vrugbaarheid is een van die belangrikste faktore vir die bepaling van die winsgewendheid van vleisbeesproduksie. Vrugbaarheid hang saam met die vermoë van die koeie om hul kalwers groot te maak, want 'n hoë vrektesyfer onder kalwers wis die voordele van verhoogde produktiwiteit uit.

Die Nguni-koei lewer meer as 7 kg melk per dag met 'n bottervetinhoud van 6%, wat haar in staat stel om die kruiskalf tot sy volle potensiaal te laat ontwikkel.

KRUISKALF IN DIE VOERKRAAL

In proewe groei die kruiskalf amper net so vinnig soos die kalwers van rasegte grootraamrasse.

In die geval van Simmentaler-Ngunikruisings is die verskil 1 652 g per dag teenoor 1 765 g per dag, terwyl die doeltreffendheid van voerverbruik in sekere gevalle selfs beter is as dié van die grootraamras (6,36 teenoor 6,58). Die Nguni-kruis-os rond ook gou af en lewer dus 'n karkas van gesogte gewig.

DIE NGUNI-VEL

Nguni's het 'n kenmerkend gepigmenteerde vel met kort en glansende hare, hoofsaaklik in kleure wat wissel van wit, geel, bruin, rooi tot swart. Hierdie kleure is versprei oor die huid in erkende patrone wat die vel gesog maak vir vloermatte, komberse, ens., wat 'n bykomende inkomste meebring wanneer die dier uiteindelik geslag word. **LBW**

KORTOM

- Die Nguni-koei bereik haar volle ekonomiese potensiaal wanneer sy op natuurlike weiding gelaat word met net die noodsaaklikste byvoeding en entstowwe.

REGS: Vroulike Nguni-diere is kompak gebou, toon uitstekende moedereienskappe en bied 'n waardevolle moederlyn vir kruisteling. FOTO: VERSKAF

NGUNI Cattle Breeders' Society
Beestelersgenootskap

Tel: 051 448 7302/3 • Fax: 051 448 7304
Posbus/P.O. Box 506 Bloemfontein 9300